

*Ержан ИМАШ,
журналист*

Қарағандының атағы қойнауында жатқан асыл қазынасы – тас көмір қоры арқылы белгілі болғаны мәлім. Бүгінде де көмір өнеркәсібі облыста жетекші өнеркәсіп саласы болып отыр. Тәжірибелі журналист Ержан Имаштың мына материалында бассейнің негізгі иесі – Көмір департаментінің еңбек тынысы және кеншілерді картон өнімімен қамтамасыз етіп отыратын облыстағы таңдаулы шаруашылық – Абай ауданындағы «Астра-Агро» ЖШС жұмысы баяндалады.

КӨМІР ӨНДІРУДІҢ КӨКЖИЕГІ КЕҢЕЙДІ

Тамыз айының соңғы жексенбісінде Шахтер күнін мерекелеу дәстүрге айналған. Соған байланысты «Орталық Қазақстан» газетінің тілшісі «Арселор Миттал Теміртау» АҚ Көмір департаментінің атқарушы директоры Жақан Жолымбетұлы МҰХАМЕДЖАНОВПЕН әңгімелескен еді. Төменде соны назарларыңызға ұсынып отырмыз.

Бүгінде Көмір департаментінің барлық құрылымдары тұрақты жұмыс істеуде. Бұл белгіленген жоспарларды толық орындауға мүмкіндік береді. Үстіміздегі жылы 11 миллион тонна көмір өндірмек ойдамыз. Осынау жауапты міндетті атқаруға шахтерлермен бірге біздің машина жасаушыларымыз, көлік қызметкерлері, басқа да мамандық иелері өз үлестерін қосып жүр.

Шахталар өнеркәсіптің осынау саласындағы күрделі де қауіпті кәсіпорын болып саналады. Сол себептен де біз ондағы жарақат пен апаттың санын мүмкіндігінше азайтуға тырысамыз. Еңбек ұжымдарының жұмысына баға бергенде көмір өндіру мен проходкалау жоспарын орындау емес, еңбектің қауіпсіздік жағдайын сақтау басты критерий болып қала береді. Бұл орайда жарақаттың алдын алуға баса көңіл бөлінеді. Көмір департаментінде орын алған осындай жағдайлар туралы ақпарат бірден барлық кәсіпорындардың қызметкерлері мен жұмысшыларына жеткізіледі. Бақытсыздық жағдайына соқтырмаған апаттардың өзі де есепке алынып, талданып, сол бойынша тиісті шаралар қабылданады.

Департаменттің шахталары мен кәсіпорындарында жұмысты қауіпсіз әдіспен жүргізу жөніндегі көрнекі үгіт құралдарын енгізудің бағдарламасы жасалған. Еңбек қауіпсіздігі ережелерін сақтау бойынша оқу бейнефильмдерін түсіру тәжірибеге енгізілген. Тәртіп бұзушыларға қолданылатын шаралар да ашық жария етіледі.

Біз Көмір департаментінің шахталарында «Дюпон» фирмасының еңбек қауіпсіздігін басқару жүйесінің енгізілуіне үлкен үміт артамыз. Аталған фирманың мамандары осымен екінші жыл біздің қызметкерлерімізді оқытуда.

Еңбек қауіпсіздігі жөніндегі жоспарлар тиісінше қаржыландырылады. Биыл осы үшін 91 миллион доллардан астам қаржы көзделген. Осының бәрі өз жемісін беруде. Атап айтқанда, биылғы өткен 7 айдың ішінде Көмір департаменті бойынша жарақаттанудың жалпы саны былтырғы сәйкес мерзімдегіден 140-тан 56-ға дейін азайды.

Көмір департаментінде «Әркімнің қауіпсіздігі – баршаның қауіпсіздігі» жобасы жүзеге асырылуда. Күнделікті жұмысымызда біз осыны басшылыққа аламыз.

Сонымен бірге тау-кен ісіндегі ғылымның маңыздылығын да жақсы түсінеміз. Өткен жылы өзімізге қажет ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізуге 2 миллион доллардай қаражат жұмсадық. Оның едәуір бөлігі алдағы перспективаға бағытталған. Олар геологиялық жағдайларды барлауға, аймақтарды

автоматтандыру әдісін жасауға, газдың кенеттен пайда болу қаупін зерттеуге, тағы да басқа мақсаттарға арналған.

Тау-кен техникалары мен жабдықтарын сатып алуға бұрнағы жылдары 20 миллион доллардай ақша бөліп келсек, 2008 жылы оның көлемі 244 миллион доллардан астам болды. Ал биыл бұл қаражат 121 миллион долларға таяу. Соның нәтижесінде біз қазірде шахталарымызды осы заманғы техникалар және жабдықтармен жарақтандыруды кешенді түрде қолға ала бастадық.

Өткен жыл ішінде осы мақсаттарға бөлінген инвестициялардың арқасында «Қазақстан», «Шахтинск», Күзембаев атындағы шахталарға «Дэвис Дерби» фирмасының қауіпсіздік параметрлерін автоматты бақылау жөніндегі 3 қондырғысы сатып алынды. Ленин атындағы, «Тентек» және «Саран» шахталары үшін тағы да осындай 3 жабдық жасалуда. 2010-2011 жылдары Көмір департаментінің барлық шахталары осындай жабдықтарға ие болады.

Шахталарды газсыздандырудың тиімділігін арттыра түсу үшін 10 контейнерлік вакуумды қондырғы алуға келісімге қол қойылды. Жоғарыдан скважина бұрғылау үшін қуатты 3 бұрғылау станогын алдық. Газы мол қабаттарды желдетуді қамтамасыз ету мақсатында германдық «Корфман» фирмасының жергілікті желдеткіш құралдарын жеткіздік.

Үстіміздегі жылы «Әркімнің қауіпсіздігі – баршаның қауіпсіздігі» жобасын жүзеге асыруға 22 миллион доллар, күрделі құрылыс саласына 3,5 миллион доллар, проходка жабдықтарын сатып алуға 11,3 миллион доллар, тазарту забойлары жабдықтарын алуға 32 миллион доллар көзделіп отыр.

«Тентек» шахтасында инвестициялық бағдарламаға сәйкес оқпан құрылысы жүргізілуде. Қазіргі уақытта онда 20 метр қазылып бітті.

Соңғы жылдары көмір өндіру бір деңгейде тұр. Себебі жыл өткен сайын кен-геологиялық жағдай күрделене түсуде.

Көмір департаментінің перспективалық даму жоспарында көмір өндіруді біртіндеп арттыру мақсаты бар. Бүгінгі таңда көмір өндіру жылына 11 миллион тонна көлемінде. Қазіргі

басты міндеттердің бірі тау-кен жұмыстарын интенсивті жүргізу, тазарту забойлары тораптарын толтыру болып табылады.

Шахтерлеріміздің орташа айлық жалақысы өткен шілде айында 107 мың теңгені құрады. Біз мұны үнемі қадағалап, кеншілердің тер төккен еңбегіне лайықты өтемін алғанын қалаймыз. Негізгі өндірістік учаскелерде, көмір өндіру мен проходкалау жұмыстарындағы кеншілердің еңбекақысы ерекше бақылауда. Мәселен, өткен шілде айында көмір өндірудің көлемі кемуіне байланысты ол учаскелердегі кеншілердің жалақысы 8 пайыз азайып, ал проходкалауда 4 пайыз артып, 141 мың теңгені құрады. Шахталардың бүгінгі мен болашағы да аталған учаскелердің жұмысына байланысты.

Көмір департаментінде соңғы айларда көмір өндіру көлемі өсіп, соған сәйкес жалақы да көтеріледі деген үміт бар.

Алдында айтқанымдай, еңбек қауіпсіздігі, көмір өндіру және проходкалау шахталар жұмысындағы басым бағыттар болып қала береді. Қазірде осы учаскелерге еңбек тәртібі және қауіпсіздік ережелерін бұзғандардың орнына жаңа адамдар қабылдануда. Осы заманғы жоғары өнімді техникалар мен жабдықтар сатып алғанымызға қарамастан, кеншілер саны соншалықты қысқара қойған жоқ.

Көмір департаментінің оқу орталығында неғұрлым қажет кәсіптерге оқыту жүзеге асырылып, кеншілердің біліктілігі арттырылады. Жыл басынан бері мұнда жаңа мамандықтарға 700-ден астам адам үйретіліп, 2 мыңнан астам адам біліктілігін көтерді. Бұл бізге бригадаларды жасақтау және кеншілердің біліктілігін көтеруге мүмкіндік береді. Оларды оқыту компания есебінен және екінші мамандыққа оқитындар немесе біліктілігін көтеретіндердің жұмыс орны мен орташа еңбекақысы сақталынады.

Шахтер күні мерекесінде кеншілер қалаларында жаппай той-думан өтеді. Соған байланысты облыс тұрғындарын, барша кеншілер қауымын Шахтер күні және тағы да бір мереке – Конституция күнімен құттықтап, еңбекте табыс, отбастарына бақыт және игілік тілеймін!

2009 жыл